

2. melléklet

Beszámoló a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény (Óvodamúzeum) 2020. évi tevékenységéről

Az Óvodamúzeum az elmúlt év első felében a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár keretében, költségvetési intézmény elkülönített költségvetésű intézményegységként. Martonvásár Város Képviselő-testülete döntésének megfelelően 2020. június 30. hatállyal a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár, mint költségvetési intézmény megszűnt, és 2020. július 1-től a települési kulturális feladatellátás – ezen belül a muzeális intézmény működtetése is – közszolgáltatási feladatellátási szerződés keretében a 100%-os önkormányzati tulajdonú MartonSport Nonprofit Kft. (melynek elnevezése 2021. január 1-től Martonvásár Városi Közszolgáltató Nonprofit Kft.) feladata lett. Az Óvodamúzeum a gazdasági társaság szervezeti felépítésében a Kulturális Iroda, azon belül a Közgyűjteményi Csoport keretében végzi tevékenységét. Hivatalos elnevezése jelenleg Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény, szakmai besorolása országos gyűjtőkörű közérdekű muzeális gyűjtemény.

2020. évi tevékenység főbb irányai az alábbiak voltak: a járványügyi korlátozások miatt 31 hétre szűkült nyitva tartás idejére koncentrált nagyszámú látogató színvonalas kiszolgálása; a korlátozó intézkedések miatti zárva tartás idején a jogszabályoknak megfelelő, minél hatékonyabb muzeológiai-szakmai munka; múzeumpedagógia projektekben való önálló és társult részvétel; az Információs Pont szolgáltatásainak biztosítása, a Martonvásárra irányuló turizmus koordinálása, illetve az anyaintézmény egészének vezetői és adminisztrációs feladatainak ellátása a tavaszi járványügyi veszélyhelyzet idején, valamint az intézmény átalakítással kapcsolatban.

A működéssel összefüggő gazdálkodás főbb adatai 2020. évben

Bevételek:

-Saját bevétel:	974 e Ft
-Fenntartói finanszírozás:	11. 772 e Ft
Összesen:	12. 746 e Ft

Kiadások:

A fenntartó általi finanszírozás:	
-Dologi kiadások és egyéb folyó kiadások:	3. 305 e Ft
- ebből működési,üzemeltetési kiadás:	3. 078 e Ft
- ebből a <i>múzeumpedagógiai oktatóterem</i> kialakítására rendes költségvetésből:	227 e Ft
-Személyi juttatások és azok járulékai:	9. 441 e Ft
Összesen:	12. 746e Ft

Egyéb támogatások:

Gazdálkodásunkat a kiadási oldalon a korábbi évekhez hasonló szigorú takarékoság jellemezte, a gyűjteménygyarapítással kapcsolatos költségeket teljes egészében a szakmai munkát segítő szolgáltatások díját pedig részben külső alapítványi forrásokból fedeztük (a Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány 87 ezer forint támogatásából), amellelt, hogy saját szakmai kiadási előirányzataink a vészhelyzeti költségvetésben törlődtek. Ily módon sikerült a költségvetés keretein belül megoldani a szakfeladat működését.

2020-ban az Önkormányzat fenntartói támogatása 11. 772 ezer Ft volt. (2019-ben 7. 196 e Ft). A kiadási oldal tárgyévi megnövekedése több tényezőből tevődik össze. A bér esetében itt került könyvelésre a múzeum munkatársa által ellátott vezetői bérpótlék, valamint az egyik munkatárs esedékes jubileumi jutalma növelte a tárgyévben az ilyen jellegű kiadásokat. Közel negyed millió forint értékben volt szükség a pályázati források kiegészítésére a rendes költségvetésből a múzeumpedagógiai oktatóterem befejezése érdekében. A Városi Könyvtár új helyre kerülésével az épület fenntartásának költségéből, 2. 256 e Ft-tal növekedtek a múzeumra eső kiadások. A második félévtől 286 e forinttal új kiadási tételként jelent meg a pénzügyi szolgáltatások díja, 472 e Ft-tal pedig a múzeumpedagógiai oktatóterem IKT eszközeinek üzemeltetése miatt a számítástechnikai rendszergazda díjazása. Mindezek mellett a bevételi oldalon a kényszerű zárva tartás miatt 1. 250 e Ft-tal csökkent a belépődíjakkól származó bevétel.

Személyi feltételek

Az Óvodamúzeum két alkalmazotti státusszal rendelkezett az elmúlt évben. Két főállású, teljes munkaidős alkalmazott (egy muzeológus és egy múzeumi asszisztens) végezte a múzeummal kapcsolatos feladatokat. 2020 áprilisától június 30-ig a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár igazgatójának tartós távollétében feladatait a muzeológus munkatárs végezte intézményvezető-helyettes státuszban, majd július 1-től a kulturális irodavezető-helyettes, illetve közgyűjteményi csoportvezető feladatokat látta el. Ez utóbbi beosztásából kifolyólag könyvtáros hiányában végezte a könyvtáros, illetve könyvtár vezetői feladatokat a könyvtári kiegészítő és múzeumi asszisztens hathatós segítségével.

A múzeum munkatársainak munkája általában márciustól novemberig a látogatók és kutatók kiszolgálására, illetve napi feladatok elvégzésére koncentrálódik, így a jogszabályban előírt muzeológiai - szakmai munkára kevesebb lehetőség nyílik, ezek végzése a téli hónapokra és a járványhelyzet miatti zárva tartás idején volt lehetőség.

Az Információs Pont működtetése a múzeum munkatársainak feladata volt. Könyvtáros hiányában szintén a múzeum két alkalmazottja látta el a Városi Könyvtárral kapcsolatos napi feladatok jelentős részét, továbbá a könyvtár rendkívül népszerű fénymásolási, nyomtatási lakossági szolgáltatását egész évben ők végezték.

Látogatottság

Az idegenforgalmat korlátozó intézkedések ellenére Martonvásár turisztikai jelentőségét 2020-ban is sikerült megtartani, az ország első 80, turisták által leglátogatottabb helyei közé tartozik. Különösen szerencsésen illeszkedik a múzeum a – kastélypark, a kastély, a Beethoven Emlékmúzeum és a hangversenyek, Agroverzum, valamint a Fő tér és az ott felállított „Beethoven és a halhatatlan kedves” szobor által alkotott – Beethoven és Brunszvik kultusközpont művelődéstörténeti közegébe, mely tovább gazdagodott a 2016-ban megnyílt

Brunszvik–Teleki–de Gérando emlékszobával, mely többek között nemzetünk egyik legjelentősebb nőalakjának, Teleki Blankának állít emléket.

A turizmus adta lehetőséget 2020-ban is igyekeztünk maximálisan kiaknázni. Amennyiben szükséges volt a nyitva tartást kiterjesztettük a hétfői szünnapra, illetve a kora délelőtti és esti órákra is. Márciustól júniusig és november 11-től év végéig a korlátozó járványügyi intézkedések miatt a múzeum nem volt látogatható. A nyári és őszi látogatottság átlag feletti volt, viszont a leglátogatottabb időszakok kiesése valamint a csoportos látogatások elmaradása miatt csaknem 60%-os volt a visszaesés. **2020-ban 4.947** (2019-ben 12.059) **látogató kereste fel a múzeum kiállítását**, de így is továbbra a megye öt leglátogatottabb múzeuma közé tartozunk. A látogatók 68 %-a vásárolt belépőjegyet, 32 %-a ingyenesen látogathatta a múzeumot a 194/2000 (XI.24.) Korm. rendelet illetve fenntartói rendelkezések előírásai alapján továbbá az ingyenes rendezvények keretében.

Az Óvodamúzeum által működtetett Brunszvik–Teleki–de Gérando emlékszobát 10.364-en nézték meg.

A látogatók kényszerű elmaradása miatt a múzeum bevétele az előző évekének kevesebb mint felére csökkent. **A múzeumi belépődíjakból 974 ezer forint bevétel keletkezett.** (2019-ben 2.150 e Ft)

Fontosnak tartottuk, hogy minden azt igénylő látogató korának és érdeklődésének megfelelő tájékoztatást kapjon, mintegy 122 tárlatvezetést tartottunk.

Szakmai és közművelődési tevékenység

A múzeumban folyó szakmai munkát jogszabályi keretek határozzák meg. Mindennapos feladat a gyűjtemény gyarapítása mellett a gyűjteményi anyag nyilvántartásba vétele, rendezése, tudományos feldolgozása. A múzeum gyűjteménye több részből áll: történeti tárgyi, könyvtári, fotó és adattári gyűjteményből.

2020-ban számottevően csak a múzeum könyvtári gyűjteménye gyarapodott. Az új szerzemények ajándékozás és gyűjtés, illetve a Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány vásárlása útján kerültek gyűjteményünkbe. A veszélyhelyzet idejének látogatómentes időszakában sikerült a múzeumi szakmai munkában jelentős eredményeket elérni, melyben komoly segítséget nyújtott az önkormányzat fejlesztési keretéből beszerzett raktári valamint a Könyvtártól átvett könyvtári polcrendszer illetve a rossz szigetelésű alagsori raktárak páratartalmát csökkentő páramentesítő gép beszerzése, melyeknek hiánya éveken keresztül akadályozta ezt a munkát. Rendezésre került, teljes revízió esett át, könnyen hozzáférhetővé és kutathatóvá vált a 6600 dokumentumot meghaladó szakkönyvtár anyaga, melyet megelőzően több mint 1000 tételt meghaladó tervszerű állományapasztás hajtottunk végre. A selejtezésre azért volt szükség, mert 2006 előtt a gyűjteményezési koncepció hiánya jellemezte a szakkönyvtár gyarapítási tevékenységét, így igen jelentős számú többszörös duplum, csonka és szennyezett, nem egyszer beazonosíthatatlan töredék, illetve gyűjtőkörbe nem tartozó dokumentum került a szakkönyvtár állományába.

Mivel a muzeális intézmény országos gyűjtőkörrel rendelkezik és hazánkban egyedülálló a témában, számos megkeresést kapunk az egész országból. Az év folyamán 2 óvodatörténeti időszaki kiállítás megrendezését segítettük szakmai tanácsokkal szerte az országban. Miklós Gergely két alkalommal tartott előadást pedagógiatörténeti tárgyú rendezvényeken.

Az elmúlt esztendőben 31 alkalommal kereste fel gyűjteményünket, és kért munkájához vagy tanulmányaihoz segítséget Martonvásár helytörténete, illetve az óvodatörténet iránt érdeklődő kutató, valamint felsőoktatási hallgató. Ez esetekben a szakmai tanácsadás mellett irodalomkutatással és tartalomszolgáltatással segítjük a kutatókat, illetve rendelkezésére bocsátjuk szakkönyvtárunkat kutatási célokra. Mivel a járványügyi korlátozások hónapokon keresztül nem tették lehetővé a kutatók személyes jelenlétét, a kutatószolgálat az idő alatt online módon működött. Folytattuk a XX. század első felében megjelent periodikák óvodatörténet

tárgyú írásainak felkutatását és archívumunk részére történő gyűjtését. A múzeum kezeli a Brunsvik Teréz Szellemi Hagyatéka Alapítvány Brunsvik Teréz archívumát. Szintén az Óvodamúzeum gondozza a Brunsvik család leszármazottja, de Gérandó Judit által adományozott a Brunsvik, Teleki és de Gérandó család múltját őrző, elsősorban képzőművészeti alkotásokból álló családi gyűjteményt, működteti az ezt bemutató emlékszobát. Ez utóbbi a városunkba látogatók körében nagy sikerre talált, hiánypótló módon Teleki Blanka legjelentősebb hazai kultuszhelyévé vált. A tárgyévben 4690, 2016. évi megnyitóját követően összesen 47 ezer látogatója volt. Itt is, akárcsak az Óvodamúzeum kiállítása esetében, fontosnak tartottuk, hogy minden azt igénylő látogató korának és érdeklődésének megfelelő szóbeli tájékoztatást, vezetést kapjon.

A Kulturális Iroda Közművelődési Csoportjának előkészítésében időszaki kiállításként szeptemberben nyílt meg a múzeum előterében Ilka Gábor érdi művész „Apró titkok” című kispasztikai kiállítása, melyet több mint ezren tekinthettek meg a múzeum novemberi kényszerű bezárásáig.

A helyi és más iskolák kérésére 6 múzeumi tanórát általános iskolásoknak, öt esetben kisgyermekkel összefüggő középfokú képzésben, négyben pedig felsőfokú pedagógiai képzésben résztvevő csoportoknak tartottunk a kiállításra épülő neveléstörténeti szeminárium foglalkozást a múzeumban. Népszerűek a helyi és környékbeli iskolásoknak tartott, Martonvásár épített örökségét és művelődéstörténeti emlékeit bemutató, a tantervi követelményeket szem előtt tartó történelmi sétáink, az évben sajnos csupán két alkalommal szervezhettünk ilyen a pedagógusok kérésére.

Az év elején komoly munkát jelentett a gyűjtőmunka valamint a szakmai tartalom megírása és összeállítása az EFOP-4.9-16 számú, „A tudás bölcsője a martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény” című pályázat megvalósításával kapcsolatosan, melynek technikai megvalósítása tavasszal fejeződött be, megnyitójára pedig az augusztus 20-i önkormányzati ünnepi rendezvény keretében került sor. A 60 millió forintos pályázati támogatottságú projekt keretében kialakított múzeumpedagógiai oktatóterembe IKT eszközök, bútorok kerültek beszerzésre valamint a nyílászárók cseréje mellett felújításra kerültek a múzeum régi óvodai szárnyában található helyiségei. Az oktatóterem szolgáltatásait 259 fő vette igénybe.

A múzeumi tevékenységen kívül a munkatársak aktívan részt vettek a Könyvtár munkájában, a Közművelődési Csoport által szervezett rendezvények lebonyolításában. Mindezek mellett kiemelt figyelmet fordítottunk a város és a helyi intézmények vendégeinek fogadására, az emlékszobában zajló önkormányzati megbeszélések színvonalas lebonyolítására.

Ugyancsak a múzeum munkatársának feladata a Martonvásári Települési Értéktár gondozása, adminisztrációs és koordinációs feladatainak ellátása. A település múltjának feltárásában, emlékeinek felkutatásában is aktívan részt vesznek a munkatársak.

Turisztikai tevékenység, település imázs építése

A múzeumban 2007 és 2012 között működött a Fejér Megyei Tourinform Iroda turisztikai információs pontja franchise konstrukció keretében. Az új múzeumépület 2014. évi megnyitásával az előtérben került kialakításra az Információs Pont, ahol Martonvásár és térsége idegenforgalmi lehetőségei felől érdeklődhetnek az idelátogatók. A múzeum munkatársai végzik a Városi Könyvtár lakossági irodai szolgáltatásának (fénymásolás, nyomtatás, internet használat) biztosításában is. Az Információs Pontnak a múzeumhoz kapcsolódó kialakításának koncepcióját igazolja, hogy a tavalyi évben 1713 esetben keresték meg valamilyen kérdéssel vagy kéréssel személyesen, telefonon, illetve e-mailben. Működésével erősíti az Önkormányzat szerepét a település és a térség turisztikai életében, ez azért is fontos, mert a városunkba irányuló jelentős idegenforgalommal az önkormányzat elsősorban a fenntartásában lévő múzeumon keresztül kerül kapcsolatba. A színvonalas információnyújtási tevékenység az

idelátogatókban Martonvásárról pozitív képet alakított ki, az egyéb szolgáltatások pedig az itt élők komfortérzetét növelte. Elsősorban Martonvásár közúti és közösségi közlekedéssel történő elérhetőségéről, menetrendekről, étkezési lehetőségekről, további környékbeli turisztikai célpontokról, a martonvásári látnivalók nyitva tartásáról, látogatási díjairól, kedvezményekről érdeklődnek az Információ Ponthoz forduló turisták. Szoros napi kapcsolatban állva az ATK Mezőgazdasági Intézetének turizmussal kapcsolatba kerülő munkatársaival, igény esetén megszerveztük az idelátogatók programját, kérésre biztosítottuk a Brunszvik mauzóleum látogathatóságát is. Ez utóbbi, országos szintű történelmi emlékhelyet igyekszünk bekapcsolni a város turisztikai vérkeringésébe. 2020-ban három csoportnak, mintegy 102 főnek szerveztük meg a vezetéssel egybekötött látogatását, lehetőséget adva ezzel a Brunszvik Teréz előtti méltó tisztelgésnek.

Az év során több turisztikai, illetve művelődéstörténeti témájú újságcikk jelent meg különböző lapokban az Óvodamúzeumról. Két rádiós és három televíziós idegenforgalmi és kulturális műsorban, valamint a korábbi évek műsorainak számtalan ismétlésével szerepelt a múzeum, részben önállóan, részben Martonvásár más látnivalóival közösen.

Martonvásár, 2021. február 4.

Miklós Gergely
muzeológus